

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo gospodarstva
i održivog razvoja

POTPROGRAM

Priroda i bioraznolikost (*Nature and Biodiversity -NAT*)

INJA KAJGANA

Poziv “Nature & Biodiversity – SAP”:

- **LIFE-2023-SAP-NAT-NATURE —
Priroda i bioraznolikost**
- **LIFE-2023-SAP-NAT-GOV —
Upravljanje prirodom**

TEMA	INDIKATIVNI BUDŽET PO PROJEKTU	PROCIJENJEN BROJ PROJEKATA
1- <u>Priroda i bioraznolikost</u>	2-13 mil. EUR	30 projekata
2- <u>Upravljanje prirodom</u>	1-2 mil. EUR	3 projekta

TRAŽI SE

- Usmjerenost na učinak
- Implementacija legislative

Pravni okvir iz područja zaštite prirode

- Dva politička prioriteta:
- 1) podrška implementaciji:

EU Direktive o
pticama

EU Direktive o
staništima

Uredbe o
invazivnim vrstama

- 2) podrška ciljevima:

EU Strategije za
bioraznolikost do 2030.

EU Plana za obnovu prirode

LIFE-2023-SAP-NAT-NATURE — Priroda i bioraznolikost

- Ciljevi projekata s temom Priroda i bioraznolikost:
  - Barem jedno od dva područja intervencije:
    - 1)“Space for Nature”
    - 2)“Safeguarding our species”

1) "Space for Nature"

- Pобољшanje statusa vrsta ili stanišnih tipova kroz "area based" konzervaciju
- Restauracijske mjere
- Proširenje ili dodavanje novih zaštićenih područja i područja Natura 2000
- Ekološki koridori i druga zelena infrastruktura
- Pобољшanje prirodnih ili poluprirodnih staništa ili staništa za vrste- unutar ili izvan zaštićenih područja
- Smanjivanje pritiska

• 2) “Safeguarding our species”

- Poboljšanje uvjeta za vrste
- Smanjenje prijetnji
- Smanjenje utjecaja invazivne vrste
- Aktivnosti različite od “area based” konzervacije (od velikih radova do povećanja svijesti, uzgoja ...)

Prioritizacija prijedloga

1.razina – urgentnost

- Direktiva o staništima
  - **Unfavourable and declining (U2-)** konzervacijski status **vrsta i stanišnih tipova**
    - Izvješće prema Članku 17 (<https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/>)
    - Posebno ukoliko je nepovoljan status i na EU i na nacionalnoj razini (*iznimno HR uzima samo podatke za biogeografsku regiju*)

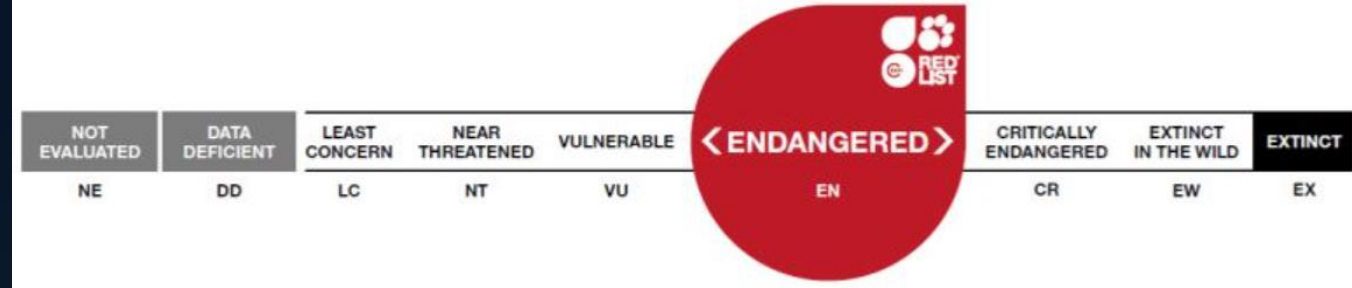
Current selection: 2013-2018, Mammals, Spermophilus citellus, All bioregions. Annexes II, IV. [Show all Mammals](#)

Member States reports																									
MS	Region	Range (km ²)				Population										Habitat for the species				Future prospects					
		Surface	Status (% MS)	Trend	FRR	Min	Max	Best value	Unit	Type est.	Method	Status (% MS)	Trend	FRP	Unit	Occupied suff.	Unoccupied suff.	Status	Trend	Range prosp.	Population prosp.	Hab. for sp. prosp.	Status	Curr. CS	Curr. CS trend
BG	ALP	21800	90.43	-	21800	1600	16000	N/A	i	minimum	b	74.58	=	16000	i	N	Unk	U2	-	poor	poor	bad	U2	U2	-
SK	ALP	2306.20	9.57	-	>	1000	5000	N/A	i	estimate	b	25.42	-	>	Y		U1	-	poor	poor	poor	U1	U2	-	
BG	BLS	9000	100	-	9000	400	4000	N/A	i	minimum	b	100	-	4000	i	Y		FV	=	poor	poor	poor	U1	U1	
AT	CON	10700	6.55	-	11900	140000	160000	157000	i	estimate	a	76.19	+	200000	i	N	N	U1	=	poor	poor	poor	U1	U1	=

Prioritizacija prijedloga

1.razina – urgentnost

- Crvena lista

- Vrste s višim rizikom od izumiranja-**endangered** ili lošije

- Ptice

- [BirdLife-European-Red-List-of-Birds-2021_web.pdf](#), Appendix 3, column (IUCN Red List category (EU28))

- Vrste i stanišni tipovi koji nisu pokriveni EU legislativom

<i>Aquila chrysaetos</i>	Golden Eagle	B	LC		Increasing
<i>Aquila fasciata</i>	Bonelli's Eagle	B	LC		Stable
<i>Aquila heliaca</i>	Eastern Imperial Eagle	B	LC		Increasing
<i>Aquila nipalensis</i>	Steppe Eagle	B	CR	A2abcd+3bcd+4abcd	Decreasing
<i>Circaetus gallicus</i>	Short-toed Snake-eagle	B	LC		Increasing
<i>Clanga clanga</i>	Greater Spotted Eagle	B	VU	A2abcde+3bcde+4abcde	Decreasing
<i>Clanga pomarina</i>	Lesser Spotted Eagle	B	LC		Increasing

European Red List of Birds

Compiled by BirdLife International

Daljnja prioritizacija: prioritetne politike

- **EU Direktiva o pticama i Direktiva o staništima**

- Pобољшanje konzervacijskog statusa ili trenda vrsta od važnosti za EU
- Implementacija ciljeva i mjera navedenih u **nacionalnom PAO-u**

- **“Space for Nature”:**

- Projekti unutar Natura 2000 područja
- Već utemeljeni konzervacijski ciljevi za poboljšanje statusa vrsta i stanišnih tipova

- **“Protecting our species”:**

- Smanjenje smrtnosti (kada je uzrokovana ljudskim djelovanjem - npr. trovanjem, ilegalnim lovom, usputnim ulovom)
- Prevencija konflikata, promocija koegzistencije

Korisni linkovi...

- Uvrštenost u Prioritetni akcijski okvir: PAO
- EU Natura 2000 Public Viewer: <http://natura2000.eea.europa.eu/>
  - Natura 2000 SDF (ekološke informacije; prijetnje i pritisci)
- Bioportal: <https://bioportal.hr/>
  - SDF se ranije ažurira
- Tablica sa šiframa prijetnji: [Ref threats pressures FINAL 20110330.xls](#)

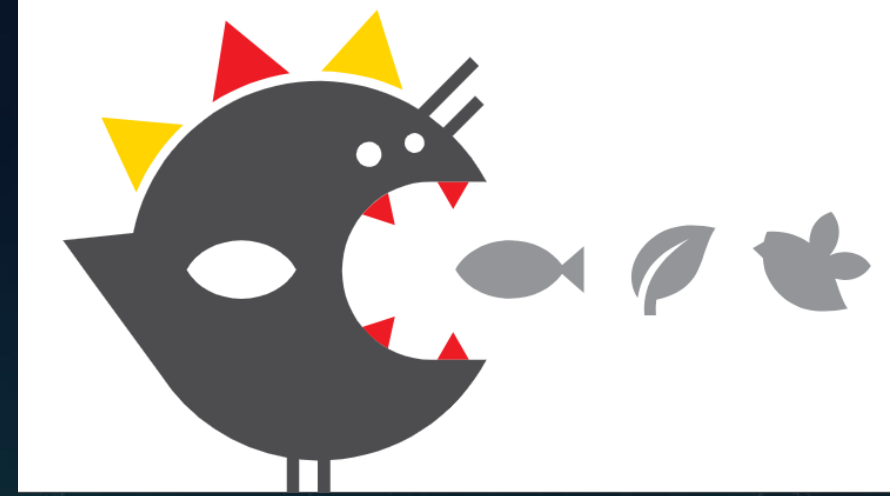

1	Reference list Threats, Pressures and Activities (final version)		
2	18.11.2009 (reporting group), adapted WP1 09.02.2010 cross check marine issues,		
3	12.10.2010 (Check on Ospar, marine issues, UK comments), 23.02.2011 (FR/IE comments)		
4	and 16.3.2011 "unknown" added		
5	IUCN-CMP: classification of Salafsky et al.2007		
6	Eutroph: all categories are marked which do imply an eutrophication (example for a filter for data analysis, not for data entry)		
7			
8	Code	Description	explanations, WFD reporting use
99	D	Transportation and service corridors	
100	D01	Roads, paths and railroads	
101	D01.01	paths, tracks, cycling tracks	includes non-paved forest roads
102	D01.02	roads, motorways	all paved/ tarred roads
103	D01.03	car parcs and parking areas	
104	D01.04	railway lines, TGV	
105	D01.05	bridge, viaduct	
106	D01.06	tunnel	
107	D02	Utility and service lines	
108	D02.01	electricity and phone lines	
109	D02.01.01	suspended electricity and phone lines	
110	D02.01.02	underground/submerged electricity and phone lines	

Daljnja prioritizacija: prioritetne politike

- **Uredba o invazivnim vrstama**

- IAS s popisa invazivnih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Uniji
- i/ili IAS države članice ili na regionalnom nivou

- Druge IAS vrste
  - negativno utječu na konzervacijski status ili trend vrsta i staništa od značaja za EU
  - na druge vrste zaštićene EU legislativom
  - ili vrste na popisu ugroženih vrsta na EU crvenim listama (ili globalnim ako nisu pokrivenne europskom)

Daljnja prioritizacija: prioritetne politike

• Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030.

Područje	Potencijalne teme
Uspostava koherentne mreže zaštićenih područja	Povećanje udjela kopnenog ili morskog područja EU-a pod (strogom) zaštitom; plava i zelena infrastruktura; povezivanje zaštićenih područja...
Provedba restauracijskih ciljeva EU za vrste i stanišne tipove	Implementacija nacionalnih obveza; prekogranični pristup zaštiti...
Obnavljanje degradiranih ekosustava bogatih ugljikom; sprječavanje i smanjenje utjecaja prirodnih katastrofa	Restauracija šuma i rijeka; rješenja temeljena na prirodi...
Poboljšanje zdravlja i otpornosti šuma kojima se upravlja	Demonstracija „closer to nature forestry” praksi ...
Smanjenje pada brojnosti divljih oprašivača	Poboljšanje zajednica oprašivača; potiče se mjerenje pozitivnog učinka na oprašivače i kada aktivnosti nisu direktno povezane s oprašivačima
Vraćanje prirode na poljoprivredna zemljišta	<u>Demonstracija inovativnih pristupa restauraciji krajolika s velikom bioraznolikošću + dobrobit za poljoprivrednike i zajednicu (prevencija erozije, filtracija vode...)</u>
Ozelenjivanje gradskih i prigradskih područja	Restauracija ekosustava na zelenim gradskim površinama; zelena infrastruktura; rješenja temeljena na prirodi; implementacija ciljeva bioraznolikosti u gradske planove ozelenjivanja...
Mjerenje i integriranje vrijednosti prirode	Mjerenje i integriranje vrijednosti bioraznolikosti u javno i privatno donošenje odluka...

Dodatni uvjeti: Aktivnosti unutar Natura 2000 područja

- Ptice s Priloga 1 Direktive o pticama (aktivnosti unutar SPA područja)
- Vrste i stanišni tipovi s Direktive o staništima (područja SCI, pSCI, SAC)
- Aktivnosti mogu biti usmjerene **samo na ciljne** stanišne tipove i vrste iz Natura 2000 SDF-a

Dodatni uvjeti: Reintrodukcija vrsta

- Zadovoljeni svi uvjeti iz Poziva
- Analiza rizika: velika vjerojatnost uspješnosti
- Alternative reintrodukciji manje učinkovite
- Eliminirani uzroci izumiranja
- Izuzimanje jedinki ne ugrožava populaciju iz koje se uzima
- ...

Dodatni uvjeti: Kupnja zemljišta

- Zadovoljeni i objašnjeni svi uvjeti iz Poziva
- Kupnja jasno povezana s ciljem projekta
- Doprinos, održavanje i obnova integriteta Natura 2000 mreže
- Kupuje jedan od korisnika projekta (javno tijelo, NGO) te zadržava vlasništvo i nakon završetka projekta

Dodatni uvjeti: Infrastruktura

- Tijelo koje ima vlasništvo nad infrastrukturom: partner
- Unutar Natura 2000 područja
- Ako je izvan, zadovoljen neki od uvjeta:
  - nužna za ostvarenje ciljeva u Natura 2000 području
  - Neophodan migracijski koridor
  - Potrebna za *ex situ* konzervaciju; reintrodukcija

→ Posjetiteljska infrastruktura nije prikladna (osim iznimno)

LIFE-2023-SAP-NAT-GOV — Upravljanje prirodom

- Podupiranje provedbe aspekata upravljanja Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030., s naglaskom na zakonodavstvo EU-a o prirodi i bioraznolikosti
- Ciljevi projekata s temom Upravljanje prirodom:
  - Sudjelovanje javnosti i pristup pravosuđu
  - Mreže stručnjaka
  - Uspostava/poboljšanje stručnih kvalifikacija
  - Razvoj i provedba strategija i politika i/ili razvoj inovativnih alata i mjera za promicanje, praćenje i osiguravanje usklađenosti
  - Poboljšanje relevantnih informacijskih sustava javnih tijela
  - Uključivanje građana u promociju i praćenje usklađenosti zakonodavnih okvira

LIFE-2023-SAP-NAT-GOV — Upravljanje prirodom

• Obuhvat - Aktivnosti koje se mogu financirati:

- Promicanje dobre prakse, podupiranje provedbe, **organizacija osposobljavanja** (seminari, internetski tečajevi...)
- **Smjernice**, savjetodavne usluge, **kampanje**, sporazumi o partnerstvu (da bi nositelji dužnosti ispunili okolišne obveze)

-
- **Stručnjaci** za osiguravanje usklađenosti s propisima: nadležna tijela, uredi javnih tužitelja, NGO-i, specijalizirani istraživači, akademska zajednica
  - Strategije i **politike za osiguranje usklađenosti i borbu protiv okolišnih zločina** usmjerene su na organizaciju aktivnosti i **intervencija na visokoj razini**

→ Projekti bi se trebali oslanjati na postojeća znanja i iskustvo u području prava okoliša koja je razvila Komisija te na Obavijest Komisije o pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša

EU sufinanciranje

Do 60%

Do 67% za
prioritetna i
neprioritetna
staništa/vrste

Do 75% za
isključivo
prioritetna
staništa/vrste

EU sufinanciranje od 75% vrijedi za:

Prioritetne vrste i staništa s priloga Direktive o staništima (**označene ***)

Vrste u nepovoljnom-lošem konzervacijskom statusu s opadajućim trendom (**U2-**) na EU i nacionalnom nivou (*za RH zbog nedostatka podataka koriste se samo EU podaci*)

Staništa i vrste koje su sa statusom **EN** (ugrožene) ili lošijem na Europskom crvenom popisu

Staništa i vrste koje nisu pokrivene EU crvenom listom, sa statusom **EN** (ugrožene) ili lošijem na globalnoj crvenoj listi

Ptice s popisa za LIFE prioritetno financiranje: https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/birds-directive_en#reporting

Važne napomene!

- Više novaca predviđeno za Nature and Biodiversity; Governance – predviđeno samo par projekata
- Projekti:
  - Best practice je sasvim dovoljno; naglasak je na aktivnostima, Nature projekti ne moraju biti inovativni
  - Najvažniji je učinak
  - Prioritetno: U2- ili ugrožene (ili gore)
  - Uključiti sve ključne dionike (u partnerstvo uključiti javne ustanove)
- Javite se odmah Upravi za zaštitu prirode i Zavodu za zaštitu okoliša i prirode čim krenete osmišljavati projekt
- CINEA-in info dan 2024., prezentacija potprograma Nature and Biodiversity <https://www.youtube.com/watch?v=mr5TKEwcZ8I>

